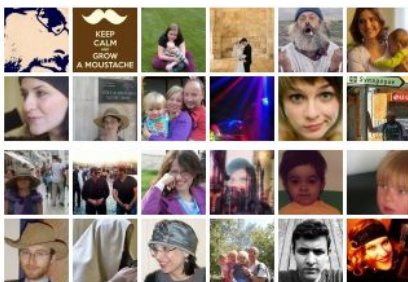

www.doopravdy.cz/daf

Sukot

5774

בס"ד

15. tišri 5774

19. září 2013

svíčky: 18:54
havdala: 19:56

Mišejakir: 5:38
Nec: 6:44

Sof Zman Šema: 9:50
Sof Zman Tfila: 10:52
Mincha Gdola: 13:27
Škiat hachama: 19:08

Psachim 91
Mišna Švuot 8:6
Orach chajim 303:12

Bekier

Prší, prší... a to je dobře? Sváteční dny měsíce tišri mají mezi jinými tématy i jedno méně nápadné pouto – vodu. Asi všichni známe pohádku Sůl nad zlato, ale zkuste to bez vody...

Na Roš hašana chodíme k vodě symbolicky odhazovat své hříchy – TAŠLICH, na Jom kipur si připomínáme pětinasobný ponor velebněže do očištných vod mikve. Ale jsou to až Sukot, které činí z vody jednoho z hlavních hrdinů. (A to přesto, že si v suce přejeme více sucha než v hrdle.) Na Sukot Bůh rozhoduje o osudech vodstva pro příští rok. I proto na Hošana raba tlučeme vrbičkami do země jako o život. A na Šmini aceret se začínáme modlit za déšť. Voda dokonce pronikla na oltář jeruzalémského Chrámu, který byl po celý rok obléván vínem, ale na Sukot vodou. A ne vodou ledajakou, poctivě načerpanou z pramene Šiloach na jižním svahu Davidova města, s velkou slávou za zvuku šofarů vnesenou do chrámového komplexu. Veselice, která s tím souvisela (SIMCHAT BEJT HAŠOEVA) byla taková, že přiměla Talmud k všeříkající poznámce: „Kdo nezažil radost vnášení vody do Chrámu, nezažil skutečnou radost.“

Víme, že s vodou souvisí i čtyři druhy (ARBAA MINIM), ale voda nám nabízí i další tajemství. Víme o její dvojakosti. Na jednu stranu bez ní není života. Je všude kolem nás. Užíváme ji ke všemu možnému od hašení žízně po mytí nádobí. (Jistě ne náhodou pátrají vědci na Marsu po vodě, jako důkazu života.) Na druhou stranu voda plyne „jak voda“. Je nestálá. Stále někam odtéká. Je to velmi nespolehlivá komodita. Hledejte kapku, pokud se vlije do moře.

Voda tak poukazuje na zdánlivý paradox nás samých, i na paradox židovského národa. Přes historickou trvalost se stále měníme a přes všechny změny zůstáváme titíž. A tím se oklikou vracíme zpět k svátku Sukot. Tóra nám výslovně nakazuje přebývat v suce. Po sedm dní

máme *trvale* přebývat v provizoriu. Sedmidenní *trvalé provizorium* – nejžidovštější z paradoxů. Vždyť pokud něco trvá týden, stěží to může být trvalé. Týden uteče (jak voda), týden můžeme prožít na pláži u moře, v hotelu na dovolené. Člověk si ani nestačí vybalit. A tak musíme hledat jiný důvod, proč máme na týden přežívat pod děravou střešou, spát pod ní a jíst pod ní, což jsou dvě aktivity, které nám Tóra na Sukot nařizuje. Jako kdyby byly Sukot odrazem celého našeho bytí, našich pomíjivých životů, jejichž dny se valí jako voda, nevydrží na jednom místě, jsou stále v pohybu, trvale se mění, dočasně stálé a stále jen dočasné. A protože jsou Sukot svátkem vody a života, jsou zároveň i svátkem radosti – ZMAN SIMCHATEJNU. Pod děravou střešou a pod hvězdami nebe děkujeme Bohu za vše, co máme. CHAG SAMEACH – radostný svátek. Ze srdce.

Pro děti

Prohlédněte si titulní obrázek Dafu... Na obrázku najdete tři větvičky a jeden plod. Jak se jmenují? A co s nimi na Sukot děláme? A kdo z vás si všiml čtyř obličejů v pravém dolním rohu? Asi vám nic neřeknou, ale optejte se rodičů. Jde o čtyři kamarády, kteří spolu prožívali perné dny a potřebovali si navzájem pomáhat. Dokonce spolu pluli ve žluté ponorce. Taky máte kamarády? Jakou mají povahu? Co se vám na nich nejvíce líbí? A co se vám na nich mrzí? A říkáte si jménem, nebo přezdívkou?

Musagim čili pojmy

Máte pocit, že se se svými znalostmi judaismu pohybujete v začarovaném kruhu? Že narazíte na stále stejné informace a chcete vědět víc. Učíte své děti na Roš hašana o jablku, medu a šofaru a nevíte, jak dál. Od toho jsou Musagim rav Šmuela Katze. Dokonalá kniha, které se budeme v Dafu věnovat pravidelně.

Pro malé děti	Pro učenlivou mládež	Pro dospělé znalce
Čtyři druhy Ušpizin (sedm hostů)	Oblévání oltáře vodou Simchat Bejt hašoeva Hošanot Pečení soudu	Schach se nedělá z udělaného Křivá stěna suky Kohélet Tlučení vrbiček

Chibut arava - tlučení vrbiček: Na Hošana raba, poslední den Sukot po modlitbě Kol mevaser bereme do ruky svazek pěti svázaných vrbových proutků a pětkrát s nimi udeříme do země. Podle tradice jde o "zvyk proroků".

Tlučení vrbiček připomíná jinou micvu související s vrbou - po všech sedm dní svátku sukot byl oltář v Chrámu obcházen a zdoben dlouhými vrbovými pruty. Byl to tzv. Mošeho příkaz ze Sinaje a platil pouze v Chrámu. Tzv. chrámové vrby neměly nic společného s vrbičkami, které spojujeme s lulavem a myrtou, šlo o zvláštní předpis. Poslední proroci (Chagaj, Zecharja, Melachi) ale nařídili užívat vrbu i mimo Chrám, a to tak, že po poslední Hošana (posledním obejití synagogy s lulavem) vezme pět větviček vrby (nové, ne ty z lulavu) a tlučeme jimi do země. Důvod tlučení do země je považován za velké tajemství. Bývá proto u toho zvykem odříkávat různé mystické texty a modlitby. Kdo tajemství tlučení vrbiček nezná, měl by se při něm soustředit na fakt, že plní

starobylý příkaz proroků. Opadané lístky vrby by se neměly vyhodit - bývalo zvykem je usušit a využít například k pečení macesů.

Rav Sacks: Svátek nejistoty

Co je to suka a co přesně představuje? Symbolika suky míří k samé podstatě příkazu, protože Tóra sama píše: "Po sedm dní přebývejte v sukách. Každý z Izraele ať přebývá v suce, protože tak budou vaši potomci vědět, že já jsem usídlil syny Izraele v sukách, když jsem je vyvedl z Egypta, já jsem váš Bůh."

Z výše uvedeného vyplývá, že poznání (pochopení, porozumění, představa, vědomí) je důležitou součástí příkazu suky. I proto řekl Raba v Talmudu, že je-li suka vyšší než devět metrů, není košer, protože si v ní neuvědomujeme, že sedíme pod provizorní střechou - schachem. Tedy - co je to suka?

V této otázce se dva velcí učenci Mišny neshodovali. Rabi Eliezer se domníval, že suka představuje "mraky Boží slávy", které obklopovaly Izraelce na jejich cestě pouští. Chránili je před zárem dne, chladem noci. Byly hmotným vyjádřením Boží Přítomnosti. Tuto představu sdílí mnoho překladatelů Tóry a Raši ji považuje ve svém komentáři za "prostý význam věty".

Rabi Akiva s rabi Eliezerem nesouhlasil. Podle něj šlo o chýše. Podle něj je suka suka a nic víc. Přechodný příbytek bez dalších přívlastků.

Budeme-li se držet názoru rabi Eliezera, je jasné, co na svátek Sukot slavíme. Suka nám má připomínat zázraky spojené s putováním pouští. Všechny tři poutní svátky tak jsou o zázracích. Pesach o zázračném východu z Egypta, Šavuot o zázračném darování Tóry na Sinaji a Sukot o zázračném putování pouští. Tak jako nám peřina připomíná rodičovskou lásku a péči, i když vyrosteme, suka má připomínat péči, které se nám dostávalo při čtyřicetiletém putování pouští.

Názor rabi Akivy je méně pochopitelný. Je-li suka chýší, tak co slavíme? Jste-li beduín, co je divného na tom, že žijete ve stanu? Takhle nomádi žili. A stále i žijí. Má být tedy svátek zasvěcen něčemu tak banálně všednímu?

Rašbam, Rašiho vnuk, se domnívá, že suka měla Izraelcům připomínat jejich minulost a "nuzné počátky" v okamžiku vrcholného uspokojení. Právě na dobu, kdy budou žít v hojnosti v Izraeli, právě sklídí úrodu, naplní sýpky, sklepy, sudy, spíše míří Moše svým varováním, abychom si obtěžkání zlatem, stříbrem a stády nemysleli, že to vše je výsledek našich rukou. Právě v čase podzimní hojnosti je třeba vzpomenout, že nás Bůh vyvedl z bedného otroctví a daroval nám zemi Zaslíbenou. Podle Rašbama tedy nesmíme nikdy brát svobodu, zemi Izrael, majetek a úspěch za samozřejmost.

Při snaze pochopit názor rabi Akivy ale může postoupit ještě dál. Prorok Jeremjáš oslavuje Izrael slovy: "Vzpomínám na dobu tvého mládí, kdy jsi za mnou vyběhla do pustiny jako nevěsta za ženichem." Ano, židovský nárok je svérázný, tvrdohlavý, vzpurný, nevděčný, ale také má odvahu. Odvahu pustit se do neznáma. Avraham se Sárrou opustil rodnou zemi na počátku naší historie a následoval Boží hlas. Pokud by suka představovala oblaka Boží slávy, kde by byly

zásluhy našeho mládí? To přece není žádná oběť, nechat se Bohem hýčkat. Ale vnímáme-li suku očima rabi Akivy, můžeme s láskou vzpomenout na chvíli, kdy jsme jako zamilovaná nevěsta opustili bezpečí domova a vydali se s ženichem na riskantní cestu do míst, která jsme před tím nikdy neviděli. Můžeme vzpomenou na dobu, kdy nám byla novomanželská bída v chýši milejší nade vše a zároveň jsme věřili, že nás manžel dovede do cíle a budeme mít vlastní poctivý dům.

Takto nacházíme mezi třemi poutními svátky nádhernou symetrii. Pesach je o Boží lásce k nám, Sukot o naší lásce k Bohu. A Šavuot představují společnou lásku vyjádřenou symbolickou svatbou na hoře Sinaj.

Sukot z tohoto pohledu nejsou jen metaforou čtyřicetiletého putování pouští. Odrážení i zkušenost dvou tisíc let exilu a rozptýlení. Po staletí Židé neměli svou zemi, nevěděli, jestli místo, kde právě žijí, není jen přechodným zastavením. Po dlouhé období byli Židé vypovídáni ze zemí a měst. O to zajímavější je, že právě Sukot tradice nazývá "dobou naší radosti" (Zman simchatejnu). Je velkou odvahou sedět v provizoriu, ve "stínu víry", jak nazývá suku kabalistický Zohar, hovořit o radosti.

Často uvádím, že víra není o jistotě. Naopak - víra je o odvaze žít v nejistotě. A přesně to symbolizuje suka, pokud ji vnímáme jako "obyčejnou chýši". Žádné dokonalá, neproniknutelná oblaka, ale větrem profukovanou, deštěm umáčenou zimu chýše.

V jednadvacátém století nás Sukot učí velkou lekci. Po velkou část historie lidé žili v podmínkách, které se za jejich života téměř neměnily. Občas přišel velký otřes, změna, přechod do nové éry - zrod zemědělství, první města, průmyslová revoluce. Tyto momenty s sebou vždy nesly určitou nestabilitu a nejistotu. My, v naší době počítačů a globální komunikace, žijeme v době nejpřekotnějších změn v celé lidské historii. Dvacáté první století bude jednou historiky označeno za Dobu nejistoty. A my, Židé, jsme na nejistotu experti. Zažívali jsem jí dvě milénia. A naše odpověď na ní je svátek Sukot, kdy opouštíme své jistoty pevné střechy nad hlavou a přesouváme se do "obyčejných chýší", a přesto jsme schopni hovořit o čase naší radosti - nejvyšším výrazu víry a nejlepší lékem proti strachu.

Víra znamená schopnost radovat se i v časech nejistoty a změn při přesunu pouští vstříc neznámé budoucnosti. Víra není o strachu. Víra není o nenávisti. Víra není o násilí. Tyto pravdy jsou dnes důležitější než kdy jindy.

© Šmílův Daf

Daf tvoří originální texty a volné překlady klasických i současných autorů. Daf obsahuje chibi, které sice odborníky trápí, vy si jich ale ani nevšimnete. Text neprochází korekturou, omluvte proto případné překlebkky. Starší čísla najdete ve webovém archívu na www.doopravdy.cz/daf.

Podpořte nás koupí některé z našich knih a her. (www.doopravdy.cz, www.pyramidky.cz) Chcete dostávat pravidelná upozornění? Přidejte se na mail-list Dafu: <http://eepurl.com/E-ILD>.

